

EUROPA-
KOMMISSIONEN

Bruxelles, den 7.2.2014
COM(2014) 64 final

**MEDDELELSE FRA KOMMISSIONEN TIL RÅDET OG EUROPA-
PARLAMENTET**

om EU's strategi for bekæmpelse af ulovlig handel med vilde dyr og planter

MEDDELELSE FRA KOMMISSIONEN TIL RÅDET OG EUROPA- PARLAMENTET

om EU's strategi for bekæmpelse af ulovlig handel med vilde dyr og planter

1. ULOVLIG HANDEL MED VILDE DYR OG PLANTER TILTAGER: EN DRAMATISK ÆNDRING I NATUR, OMFANG OG INDVIRKNING

Verden står i øjeblikket over for en markant stigning i ulovlig grænseoverskridende handel med vilde dyr og planter, der er blevet en af de mest indbringende kriminelle handlinger på verdensplan. Ulovlig handel med vilde dyr og planter er ikke et nyt fænomen, men omfanget, naturen og indvirkningen heraf har ændret sig markant de seneste år. En FN-resolution¹ af nyere dato betegnede ulovlig handel med vilde dyr og planter som "grov organiseret kriminalitet", der begås af de samme typer globalt organiserede kriminelle grupper, som begår forbrydelser som menneskehandel, narkotikahandel og handel med skydevåben. Da nogle militsgrupper benytter sig af ulovlig handel med vilde dyr og planter til at finansiere deres aktiviteter, har FN's generalsekretær og Sikkerhedsrådet anerkendt, at krybskytteri og handel med vilde dyr og planter er blandt de faktorer, der forværrer den ustabile situation i Centralafrika og truer freden og sikkerheden i området².

Fakta om omfanget og værdien af ulovlig handel med vilde dyr og planter³

- Ifølge skøn er antallet af afrikanske elefanter, der dræbes af krybskytter, steget til det dobbelte inden for det sidste årti, og mængden af beslaglagt elfenben er blevet tre gange større. I 2012 dræbte krybskytter ca. 22 000 elefanter. Der blev beslaglagt mere end 40 ton ulovligt elfenben i 2013. Den afrikanske elefantbestand, der anslås til 500 000, vil nu sandsynligvis begynde at blive mindre i alle afrikanske underområder.
- Omfanget af krybskytteri på næsehorn er steget markant i Sydafrika. Der blev drevet krybskytteri på mere end 1 000 dyr i 2013, sammenlignet med 13 i 2007. Siden 2010 er der blevet drevet krybskytteri på i alt 2 500 dyr i Sydafrika, hvilket udgør 80 % af hele Afrikas næsehornbestand. Hvis stigningen i krybskytteriet i Sydafrika fortsætter i samme tempo, vil landets næsehornbestand falde i 2016.
- Verdens tigerbestand er blevet mindre fra 100 000 for hundrede år siden til mindre end 3500 den dag i dag. 78 % af Sumatratigres dødsfald skyldes krybskytteri.
- Gensalgsværdien på horn fra næsehorn vurderes til ca. 40 000 EUR pr. kilo (den nuværende pris på guld er ca. 31 000 EUR pr. kilo), mens rå stykker af elfenben står i op

¹ Vedtaget ved FN's Kommission for Forebyggelse af Kriminalitet og Retspleje og godkendt af FN's Økonomiske og Sociale Råd.

² Rapport fra FN's generalsekretær af 20. maj 2013, S/2013/297, FN's Sikkerhedsråds resolution 2121 (2013).

³ Som ved alle kriminelle handlinger er det meget vanskeligt at fastslå omfanget og værdien af handel med vilde dyrearter. Eftersom ressourcerne til bekæmpelse af denne type forbrydelse i øjeblikket er begrænset i de fleste lande, er de korrekte tal sandsynligvis meget højere.

til 620 EUR pr. kilo på det sorte marked. Tigerknogler kan sælges for op til 900 EUR pr. kilo.

- Det anslås, at ulovlig skovhugst udgør op mod 30 % af verdens træhandel og medvirker til mere end 50 % af rydningen af tropiske skove i Centralafrika, Amazonasområdet og Sydøstasien.
- Den anslåede globale værdi af ulovligt fiskeri er ca. 10 mia. EUR pr. år, hvilket svarer til 19 % af den registrerede fangstværdi.

Stigningen i ulovlig handel med vilde dyr og planter skyldes hovedsagelig en stor og stadig voksende efterspørgsel på produkter fra vilde dyr og planter, særligt i dele af Asien⁴. Den skyldes også fattigdom, svag regeringsførelse, ustabilitet og krisesituationer i de områder, hvor varerne kommer fra. Derudover bliver den ulovlige handel lettere af, at der er mangler i håndhævelsen af lovgivningen og utilstrækkeligt afskrækkende sanktioner.

Ulovlig handel med vilde dyr og planter er en alvorlig trussel mod biodiversitet og bæredygtig udvikling. Emblematiske arter som elefanter, næsehorn, menneskeaber, tigre og hajer er i særdeleshed påvirket af handel med vilde dyr og planter og i en sådan grad, at nogle af disse arter er i fare for at uddø. Krybskytteri på elefanter og næsehorn er på sit højeste i nyere tid og undergraver dermed den bedring, der er registreret de sidste tre årtier. Men ulovlig handel med vilde dyr og planter berører mange flere dyre- og plantearter (fx koraller, reptiler, skældyr, planter og dyr til medicinske formål) og produkter (fx træ, kul og kød fra vilde dyr). Derudover er folkesundheden i fare for spredning af sygdomme, når dyrene smugles uden om alle sundhedskontroller.

Ulovlig handel med vilde dyr og planter fratager nogle af verdens mest marginaliserede mennesker, herunder de oprindelige samfund, vigtige muligheder for bæredygtige indtægtskilder. Produkter fremstillet af vilde dyr og planter er f.eks. via turisme enten direkte eller indirekte en vigtig økonomisk sektor i mange industri- og udviklingslande. Regeringerne mister vigtige indtægtskilder gennem ulovlig handel med vilde dyr og planter, mens de internationale kriminelle netværk drager fordel af den. Ulovlig handel med vilde dyr og planter er stærkt forbundet med korrupsion og illegale pengestrømme f.eks. ved hjælp af hvidvaskning af penge, og det har en negativ indvirkning på retsstaten og på god regeringsførelse. Handel med vilde dyr og planter er også skyld i tab af menneskeliv. Det anslås, at 1 000 skovfogeder er blevet dræbt i forbindelse med antikrybskytteaktioner de sidste ti år.

Med en stor efterspørgsel på arter, der kan indbringe store beløb på det sorte marked, er EU stadig et stort målmarked for ulovlige produkter fremstillet af vilde dyr og planter. Samtidig er EU's store havne og lufthavne vigtige transitpunkter for handelsaktiviteter, særligt mellem Afrika og Asien. Der beslaglægges ca. 2 500 produkter fremstillet af vilde dyr og planter hvert år i EU⁵. Visse sjældne arter af fugle, koraller, fisk og skildpadder handles også ulovligt fra EU-medlemsstater til andre medlemsstater og til tredjelande.

⁴ Kina er eksempelvis den største slutkunde for elfenben, og Vietnam er den største for horn fra næsehorn.

⁵ *Illegal Wildlife Trade and the European Union: an analysis of EU-TWIX seizure data for the period 2007-2011*. Rapport udarbejdet for Europa-Kommissionen.

Ifølge Europol vokser den rolle, organiseret kriminalitet inden for handel med vilde dyr og planter spiller i EU, på grund af lave sanktionsniveauer og forventningen om høj indtjeningsevne med lav risiko for at blive opdaget⁶.

Ulovlig handel med vilde dyr og planter har fået mere politisk opmærksomhed på grund af handlens øgede omfang og flere EU-medlemsstaters initiativer⁷. Europa-Parlamentet har opfordret til, at der udarbejdes en særlig EU-handlingsplan⁸. FN's Generalforsamling udtrykte dyb bekymring i december 2012. G8-ledere, afrikanske finansministre og ledere fra det økonomiske samarbejde i Asien og Stillehavområdet, APEC, forpligtede sig i 2013 til at skride til handling mod ulovlig handel med vilde dyr og planter.

Formålet med denne meddelelse er at gøre opmærksom på, at der er et akut behov for på en mere effektiv måde at tage hånd om det globale problem med ulovlig handel med vilde dyr og planter. Den indeholder en status for og en vurdering af eksisterende EU-foranstaltninger til at støtte bekæmpelsen af ulovlig handel med vilde dyr og planter både på verdensplan (del 2) og i EU (del 3). Slutteligt sætter den gang i debatten om EU's fremtidige strategi for ulovlig handel med vilde dyr og planter.

2. GLOBAL INDSATS MOD ULOVLIG HANDEL MED VILDE DYR OG PLANTER

EU har støttet en række initiativer til at styrke internationale indsats mod ulovlig handel med vilde dyr og planter.

2.1. Kontrol af handelen

Konventionen om international handel med udryddelsestruede vilde dyr og planter (CITES) har til formål at sikre, at international handel af ca. 35 000 beskyttede dyre- og plantearter ikke truer arternes overlevelse. I marts 2013 nåede CITES-parterne til enighed om en række konkrete tiltag mod krybskytteri og ulovlig handel af en række truede dyre- og plantearter (f.eks. elefanter, næsehorn, tigre og tropisk træ). EU støtter kraftigt op om konventionen og har spillet en vigtig rolle i forbindelse med vedtagelsen af disse foranstaltninger.

Hvad angår ulovlig handel af træ, har EU indgået bilaterale frivillige partnerskabsaftaler, hvorved EU støtter partnerlandene i at styrke forvaltningen af skovsektoren og opbygge nationale systemer til at spore og kontrollere ulovligheder. EU-handlingsplanen for retshåndhævelse, god forvaltningspraksis og handel på skovbrugsområdet (FLEGT) er blevet suppleret af EU's forordning om træ for at sikre, at træ og træprodukter på det europæiske marked fremstilles på lovlig vis.

EU er også førende inden for bekæmpelse af ulovligt, urapporteret og ureguleret fiskeri (IUU-fiskeri) på internationalt plan og støtter op om vedtagelsen af omfattende markeds- og kontrolforanstaltninger og konkrete tiltag i de regionale fiskeriforvaltningsorganisationer, FAO, FN og Interpol. EU har ydet teknisk bistand til mere end 50 tredjelande for at forbedre

⁶ Europol, *Serious and Organized Threat Assessments*, 2011, 2012 og 2013.

⁷ Tyskland organiserede i samarbejde med Gabon sideløbende med generalforsamlingens ministeruge i september 2013 et højniveaumøde. Frankrig holdt et rundbordsmøde ved topmødet mellem stats- og regeringschefer om fred og sikkerhed i Afrika den 5. december 2013. Det Forenede Kongerige holder en højniveauekonference om ulovlig handel med vilde dyr og planter den 13. februar 2014.

⁸ Europa-Parlamentets beslutning af 15. januar 2014 (2013/2747 (RSP)).

deres overholdelse af internationale forpligtelser og bekæmpe IUU-fiskeri. Hvis tredjelandene nægter at samarbejde, kan EU som sidste udvej sortliste landene og dermed blokere for handel med fiskeprodukter mellem dem og EU.

EU har i alle nyere frihandelsaftaler (FTA'er) med tredjelande (f.eks. Mellemaamerika, Colombia/Peru og Singapore) inkluderet bestemmelser, der sigter mod at styrke effektiv gennemførelse af multilaterale miljøaftaler, og bestemmelser, der vedrører handel inden for skovbrug og fiskeri. EU tilstræber samme tilgang i igangværende FTA-forhandlinger med f.eks. Canada, Japan, Thailand, USA og Vietnam. EU fastsætter derudover yderligere handelspræferencer ved hjælp af den særlige generelle toldpræferenceordning (GSP+) for sårbare udviklingslande, som ratificerer og gennemfører internationale konventioner for bæredygtig udvikling og god regeringsførelse, herunder CITES.

2.2. Håndhævelse af reglerne

I mange oprindelses-, transit- og slutmarkedslande, der påvirkes af krybskytteri og ulovlig handel med vilde dyr og planter, er der ikke tilstrækkelige ressourcer eller engagement fra de nationale retshåndhavende myndigheders side til at gennemføre de eksisterende regler. Effektiv håndhævelse er stadig en stor udfordring, og ulovlige handelsruter kan nemt omdirigeres for således at udnytte det globale håndhævelsessystems svage punkter.

Som hovedbidragsyder (1,73 mio. EUR) til *International Consortium to Combat Wildlife Crime* (det internationale konsortium til bekæmpelse af forbrydelser mod vilde dyr og planter)⁹ har Kommissionen til hensigt at gøre noget ved disse udfordringer. Konsortiet fokuserer på udveksling af internationale oplysninger og efterretninger, koordination af håndhævelsesbestrebelse og forbedring af håndhævelses- og efterlevelseskapaciteten, f.eks. ved at opfordre landene til at benytte sig af *Wildlife and Forest Crime Analytical Toolkit* (analyseværktøjet til bekæmpelse af forbrydelser mod vilde dyr og skovbrugsområder).

2.3. Støtte til internationalt samarbejde og handling

EU og alle medlemsstaterne er parter i FN-konventionen om bekæmpelse af grænseoverskridende organiseret kriminalitet. Konventionen kan spille en vigtig rolle i bekæmpelsen af ulovlig handel med vilde dyr og planter, så længe organiseret ulovlig handel med vilde dyr og planter anerkendes som "alvorlig organiseret kriminalitet", f.eks. med en maksimal sanktion på mindst fire års fængsel. Denne strafferamme for ulovlig handel med vilde dyr og planter benyttes i øjeblikket ikke i alle medlemsstaterne. Et andet vigtigt instrument er FN's konvention mod korruption, som én medlemsstat endnu ikke har ratificeret¹⁰. Konkrete og dedikerede indsatser mod ulovlig handel med vilde dyr og planter under begge konventioner har indtil videre været begrænsede. Fordelen ved visse værktøjer såsom en tillægsprotokol til FN-konventionen om bekæmpelse af grænseoverskridende organiseret kriminalitet kan analyseres nærmere.

Den Finansielle Aktionsgruppe, som sætter standarder og evaluerer gennemførelsen af foranstaltninger til bekæmpelse af hvidvaskning af penge, tilføjede i 2012 "miljøkriminalitet"

⁹ Det internationale konsortium til bekæmpelse af forbrydelser mod vilde dyr og planter består af CITES, Interpol, FN's Kontor for Narkotikakontrol og Kriminalitetsbekæmpelse, Verdensbanken og Verdenstoldorganisationen.

¹⁰ Tyskland.

til sin liste over forbrydelser, der bør betragtes som relevante for foranstaltninger til bekæmpelse af hvidvaskning af penge¹¹. Værktøjer, som f.eks. retningslinjer til at lette gennemførelsen af denne nye anbefaling, kunne være brugbare til at bekæmpe ulovlig handel med vilde dyr og planter.

På diplomatisk niveau har EU påpeget problemet med ulovlig handel med vilde dyr og planter direkte over for oprindelses- og efterspørgselslandene, bl.a. via EU-delegationerne. Indtil videre har Afrika været hovedfokus for internationale indsatser. EU's diplomatiske strategi kunne få gavn af mere engagement fra de lande, hvor efterspørgslen er størst¹², og andre områder, hvor ulovlig handel med vilde dyr og planter er kraftigt stigende, men også af dialoger på højt niveau og samarbejde på lokalt niveau. En række andre ideer er også blevet nævnt i den sammenhæng, såsom opsøgende arbejde i civilsamfundet og den private sektor. Derudover nævnes muligheden for en særlig FN-repræsentant eller udsending for således at samle og overvåge de forskellige dele af de globale indsatser.

EU har derudover indgået en række partnerskabs- og samarbejdsaftaler med tredjeparter, f.eks. Indonesien, Filippinerne, Vietnam, Thailand og Singapore, hvilket giver udtryk for, at parterne er engageret i at samarbejde om miljømæssige problemer, bl.a. ved at få flere parter til at indgå i og gennemføre multilaterale miljøaftaler. Disse aftaler indeholder også bestemmelser om samarbejde mod organiseret kriminalitet.

2.4. Udviklingssamarbejde

EU har gennem udviklingssamarbejdet håndteret trusler mod vilde dyr og planter ved at gøre en indsats inden for beskyttelse, kapacitetsopbygning og støtte til håndhævelse. I overensstemmelse med den nyligt reviderede EU-udviklingspolitik er EU bevidst om, at det kræver langsigtede foranstaltninger med bæredygtige indkomstkilder til de lokale samfund, hvis der skal tages hånd om ulovlig handel med vilde dyr og planter, da ulovlig handel med vilde dyr og planter ofte kan virke som en nem indtægtskilde.

EU har afsat mere end 500 mio. EUR til bevarelse af biodiversitet i Afrika over de sidste 30 år og har på nuværende tidspunkt projekter igang for en værdi af ca. 160 mio. EUR. Der er dog stadig et stort behov for ordentlig forvaltning og bevarelse af biodiversitet i udviklingslandene.

EU har været den finansielle hovedbidrager til MIKE-programmet¹³ siden 2001 med et samlet bidrag på 12 mio. EUR fordelt over 71 steder i Afrika og Asien. I december 2013 godkendte Kommissionen finansieringen af et nyt MIKES-program¹⁴ med en bevilling på 12,3 mio. EUR.

¹¹ FATF, *International standards on combatting money laundering and the financing of terrorism and proliferation*, 2012.

http://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/recommendations/pdfs/FATF_Recommendations.pdf

¹² Aftalen, der for nylig blev underskrevet af Kommissær Potocnik og den kinesiske miljøbeskyttelsesminister Zhou Sengxian, om en fælles indsats for at bekæmpe handel med vilde dyr og planter belyser en sådan tilgang.

¹³ *Monitoring the Illegal Killing of Elephants* (Overvågning af illegale drab på elefanter).

¹⁴ *Minimising the Illegal Killing of Elephants and Other Endangered Species* (Overvågning af illegale drab på elefanter og andre truede dyrearter).

EU støtter en række nationale og lokale projekter, f.eks. inden for rammerne af FLEGT-handlingsplanen og REDD+-mekanismen. En lang række EU-finansierede projekter til at mindske korrupsion og øge antallet af retsforfølgninger og juridiske tjenester støtter derudover op om retsstaten i almindelighed, hvilket er essentielt for succesfuldt at kunne bekæmpe ulovlig handel med vilde dyr og planter.

Selvom disse initiativer har ført til nogen fremgang, udnyttes synergierne mellem bevarelse, de lokale befolkningers levevilkår, håndhævelse og god regeringsførelse ikke altid tilstrækkeligt. Derudover er den langsigtede holdbarhed på en række projekter stadig skrøbelig på grund af de nationale og lokale myndigheders (og indimellem befolkningernes) utilstrækkelige ansvar og en stor grad af afhængighed af ekstern finansiering. Programmet for EU's udviklingssamarbejde for perioden 2014–2020 giver mulighed for at håndtere disse mangler og fastsætte en samlet strategi for ulovlig handel med vilde dyr og planter.

3. EU'S INDSATS MOD ULOVLIG HANDEL MED VILDE DYR OG PLANTER

3.1. Kontrol af ulovlig handel med vilde dyr og planter

Handel med naturressourcer både til EU og inden for EU reguleres ved et samlet sæt regler såsom forordning (EF) nr. 338/97 om beskyttelse af vilde dyr og planter ved kontrol af handelen, hvorved CITES gennemføres i EU, forordning (EU) nr. 995/2010 om træ og træprodukter og forordning (EF) nr. 1005/2008 om ulovligt, urapporteret og ureguleret fiskeri, hvorved omsætning af henholdsvis ulovligt fældet træ og ulovligt fanget fisk på EU-markedet forbydes.

I EU er der ligeledes lovgivning, der forbyder ulovligt drab på truede dyrearter, navnlig direktiv 2009/147/EF om beskyttelse af vilde fugle og direktiv 1992/43/EØF om bevaring af naturtyper samt vilde dyr og planter. Kommissionen har vedtaget en køreplan for bekæmpelse af ulovligt drab på, ulovlig fangst af og handel med fugle og overvåger nøje planens gennemførelse¹⁵.

Kriminelle netværk har i nogle tilfælde udnyttet reglernes kompleksitet, hvad angår handel med vilde dyr og planter, og især at de samme arter kan være underlagt forskellige handelsordninger alt efter oprindelse eller produkttype. Handel med jagttrofæer er et eksempel på dette, da det er fritaget fra visse handelsrestriktioner. EU ajourfører løbende og strammer om nødvendigt op på indenlandske bestemmelser for at sikre, at de håndhavende myndigheder udfører strengere overvågning.

3.2. Effektiv håndhævelse af reglerne

Det er nødvendigt at håndhæve reglerne effektivt i alle led af medlemsstaternes nationale håndhævelsessystemer. Dette gælder bl.a. også miljø- og fiskerimyndigheder, toldere, politi, anklagere og dommerstande.

Kommissionen vedtog i 2007 en EU-håndhævelsesplan i form af en henstilling, hvor den opfordrede medlemsstaterne til at forbedre håndhævelsen af EU-reglerne om handel med CITES-beskyttede arter.¹⁶ I planen fastsættes en række foranstaltninger såsom nationale

¹⁵ www.ec.europa.eu/environment/nature/conservation/wildbirds/docs/Roadmap%20illegal%20killing.pdf

¹⁶ EUT L 159/45 af 20.06.2007.

handlingsplaner, præventive sanktioner for ulovlige handler med vilde dyr og planter og brugen af risikovurderinger og efterretningsanalyser. Disse uforpligtende henstillinger er dog ikke blevet gennemført ensartet i hele EU og omhandler ikke den organiserede kriminalitet, der følger med ulovlig handel med vilde dyr og planter.

Begrænsede ressourcer, mangel på specialenheder inden for politi og retsforfølgning og varierende samarbejde mellem myndighederne for handel med vilde dyr og planter og andre håndhævende myndigheder vanskeliggør en effektiv håndhævelse yderligere. Lovgivningen om bindende kriterier for effektiv kontrol og overvågning foretaget af medlemsstaterne, som der blev opfordret til i det 7. EU-miljøhandlingsprogram 2014–2020¹⁷, vil kunne hjælpe til at forbedre håndhævelsen af EU-reglerne om bekæmpelse af ulovlig handel med vilde dyr og planter, hvis problemet samtidig gives højere prioritet.

I direktiv 2008/99/EF om strafferetlig beskyttelse af miljøet kræves det, at alle medlemsstater skal sikre, at ulovlig handel med vilde dyr og planter betragtes som en lovovertrædelse under national loy, og at medlemsstaterne fastsætter strafferetlige sanktioner, der er effektive, står i forhold til overtrædelsen og har en afskrækkende virkning. Den foreløbige vurdering viser imidlertid, at der stadig er mangler i gennemførelsen til national ret i flere medlemsstater, som der bør tages hånd om.

De strafferetlige sanktionsniveauer for ulovlig handel med vilde dyr og planter varierer meget i EU. I nogle medlemsstater er strafferammerne mindre end 1 års fængsel. Dette begrænser ikke kun den præventive virkning, men udelukker potentielle vigtige værktøjer til grænseoverskridende eller national efterforskning samt juridisk samarbejde mellem medlemsstaterne, navnlig den europæiske arrestordre.

3.3. Uddannelse og kapacitetsopbygning

En effektiv håndhævelse kræver tekniske færdigheder og bevidsthed. Uddannelse og kapacitetsopbygning skal indgå i hele håndhævelsessystemet, herunder anklage- og retsmyndighederne, for at undgå, at et stort antal sager bliver efterforsket men ikke retsforfulgt og for at sikre, at forbrydelsens alvor anerkendes af dommerne. Nogle initiativer er blevet taget på EU-plan f.eks. af Det Europæiske Politiakademi, Cpol. Programmering af relevante finansielle instrumenter til næste finansieringsperiode giver mulighed for at tage hensyn til eksisterende mangler ved bekæmpelsen af ulovlig handel af vilde dyr og planter.

EU's netværk af miljømæssige håndhævelsesmyndigheder¹⁸, toldmyndigheder¹⁹, anklagere og dommere²⁰ spiller også en væsentlig rolle i opbygningen af en håndhævende myndighed, der skal håndtere ulovlig handel med vilde dyr og planter. Værktøjer som EU-TWIX, som er en database med begrænset adgang til at gøre samarbejdet og udvekslingen af efterretningsoplysninger mellem EU's håndhævelsesmyndigheder til beskyttelse af vilde dyr

¹⁷ EUT L 354/171 af 28.12.2013.

¹⁸ Eksempelvis *Wildlife Trade Enforcement Group* (gruppen for kontrol af handel med vilde dyr og planter) og *EnviCrimeNet*.

¹⁹ *Expert Group on Customs Action to protect Health, Cultural Heritage, the Environment and Nature* (expertgruppen for toldhandlingsplan for beskyttelse af sundhed, kulturarv, miljø og natur – PARCS Expert Group).

²⁰ *European Network of Prosecutors for the Environment* (europæisk netværk for miljøanklagere) og *European Forum of Judges for the Environment* (europæisk forum for miljødommere).

og planter nemmere, inddrages løbende. Netværkernes status og finansiering er dog kun sikret kortsigtet, og samarbejdet mellem dem er indtil videre begrænset.

3.4. Bekæmpelse af organiseret kriminalitet

Organiseret kriminalitet er en stadig voksende faktor, hvad angår ulovlig handel med vilde dyr og planter. Der er flere horisontale instrumenter i EU til at håndtere denne type kriminalitet generelt, såsom rammeafgørelserne om bekæmpelse af organiseret kriminalitet²¹ og om konfiskation og inddrivelse af aktiver²². Disse instrumenter kan i princippet være brugbare værktøjer mod organiseret ulovlig handel med vilde dyr og planter. De finder imidlertid kun anvendelse, når visse strafferammer nås, hvilket i øjeblikket ikke er tilfældet for ulovlig handel med vilde dyr og planter i alle medlemsstaterne.

Efterforskning af ulovlige pengestrømme forbundet med organiseret kriminalitet f.eks. ved hvidvaskning af penge og skattesvig, er vigtig for at kunne bekæmpe organiseret ulovlig handel med vilde dyr og planter. I EU's direktiv 2005/60/EF²³ fastsættes forebyggende foranstaltninger, især gennem krav om legitimationsprocedurer for finansielle institutioner for således at opdage mistænkelige finansielle transaktioner. Ved at udvikle specifikke retningslinjer om betydningen af "legitimationsprocedure" i forbindelse med miljøkriminalitet vil hvidvaskning af penge i denne specifikke kontekst bedre kunne opdages.

Europol udsendte i oktober 2013 en særlig miljøkriminalitetsvurdering, som bl.a. fokuserede på handel med truede dyrearter og planter²⁴. Europol har dog på nuværende tidspunkt ikke noget særligt fokuspunkt for miljøkriminalitet. Både Europol og Eurojust vil kunne yde bistand til de nationale myndigheders samarbejde ved grænseoverskridende sager om ulovlig handel med vilde dyr og planter og give analytisk og praktisk støtte. Dette kræver, at de nationale håndhævelsesmyndigheder oplyser kvalitetsdata og indsender bistandsanmodninger, hvilket endnu ikke gøres ofte for ulovlig handel med vilde dyr og planter.

De aftalte EU-prioriteter 2014–2017 for bekæmpelse af alvorlig og organiseret kriminalitet²⁵ omfatter ikke miljøkriminalitet af nogen art. Midtvejsevalueringen i 2015 giver mulighed for at genoverveje disse prioriteter og tage hensyn til Europols nylige vurdering af miljøkriminalitet som en ny trussel mod EU. Den giver også mulighed for at gøre yderligere ressourcer tilgængelige og for at øge brugen af grænseoverskridende samarbejdsmechanismer.

3.5. Inddragelse af civilsamfundet

Det civile samfund er en vigtig medspiller når EU skal nå ud til alle relevante aktører i bekæmpelsen af ulovlig handel med vilde dyr og planter. Visse NGO'er har stor erfaring med aktiviteter som oplysningskampagner, efterforskning af påstået ulovlig adfærd og specialiseret uddannelse, og deres input har vist sig at være værdifulde bidrag til de offentlige myndigheders udformning og gennemførelse af politikker. EU samarbejder jævnligt med sådanne NGO'er om problemer vedrørende ulovlig handel med vilde dyr og planter.

²¹ Rammeafgørelse 2008/841/RIA om bekæmpelse af organiseret kriminalitet.

²² Rammeafgørelse 2005/212/RIA om konfiskation af udbytte, redskaber og formuegoder fra strafbart forhold. Revideres i øjeblikket.

²³ EU's direktiv 2005/60/EF om forebyggende foranstaltninger mod anvendelse af det finansielle system til hvidvaskning af penge og finansiering af terrorisme. Revideres i øjeblikket.

²⁴ *Europol Environmental Crime Threat Assessment*, 2013.

²⁵ www.consilium.europa.eu/uedocs/cms_Data/docs/pressdata/en/jha/137401.pdf.

4. KONKLUSION

På verdens- og EU-plan eksisterer der omfattende bestemmelser, som regulerer handlen med vilde dyr og planter. EU har også givet betydelig støtte til initiativer til bekæmpelse af ulovlig handel med vilde dyr og planter såsom forbedring af beskyttede områder, kapacitetsopbygning og internationalt samarbejde om håndhævelse. De foranstaltninger, det internationale samfund har truffet de sidste år, har imidlertid ikke været tilstrækkelige til at kunne undgå en stigning i ulovlig handel med vilde dyr og planter, som forårsages af stigende efterspørgsel og svag regeringsførelse i de lande, hvor varerne kommer fra.

Et af de største problemer er, at der stadig er betydelige mangler, hvad angår effektiv håndhævelse af de eksisterende regler både i EU og på verdensplan. Dette skyldtes ofte den lave politiske prioritet problemet får, utilstrækkelige ressourcer på nationalt niveau og mangel på bevidsthed om problemets alvor.

En anden grundlæggende svaghed ved de eksisterende politikker er at for at kunne håndtere organiseret kriminalitet, er det nødvendigt at involvere forskellige aktører og instrumenter. Eftersom freds- og sikkerhedsaspekterne af ulovlig handel med vilde dyr og planter kun for nyligt er blevet synlige, har de indtil nu næsten ikke indgået i EU's kriserespons og forebyggende udenrigs- og sikkerhedspolitik.

Vigtigheden ved at håndtere den del af problemet, der skyldes efterspørgslen, er for nylig blevet anerkendt af det internationale samfund, navnlig inden for CITES, men kun få konkrete tiltag er blevet foretaget i den forbindelse.

Alt i alt mangler der indtil videre en koordineret og samlet strategi for ulovlig handel med vilde dyr og planter, som håndterer både udbud og efterspørgsel, og som involverer de relevante aktører på forskellige politikområder.

Kommissionen opfordrer derfor aktørere til at deltage i debatten om, hvordan der tages bedre hånd om de største problemer, og hvilken rolle EU har i denne fremtidige tilgang til bekæmpelse af ulovlig handel med vilde dyr og planter. Kommissionen opfordrer til skriftlige bidrag²⁶, især hvad angår følgende spørgsmål:

1. Er den politik og de lovgivningsmæssige retningslinjer, der i øjeblikket findes i EU til bekæmpelse ulovlig handel med vilde dyr og planter, tilstrækkelig?
2. Bør EU styrke sin strategi for ulovlig handel med vilde dyr og planter ved at udvikle en ny EU-handlingsplan, sådan som Europa-Parlamentet har krævet?
3. Hvordan kan EU forbedre sit politiske engagement på alle niveauer for at bekæmpe ulovlig handel med vilde dyr og planter? Hvilke diplomatiske værktøjer ville være bedst egnet til at sikre kohærens i de forskellige internationale initiativer?
4. Hvilke værktøjer på internationalt plan bør EU fokusere på for at forbedre håndhævelsen af ulovlig handel med vilde dyr og planter og styrke regeringsførelsen?

²⁶

Sendes inden den 10. april 2014 til env-eu-against-wildlife-trafficking@ec.europa.eu.

5. Hvilke værktøjer er bedst egnet til EU's indsats for at bekæmpe international og europæisk efterspørgsel på ulovlige produkter af vilde dyr og planter? Hvilken rolle kan civilsamfundet og den private sektor spille i denne sammenhæng?
6. Hvordan kan EU bedst bidrage til, at der tages hånd om de freds- og sikkerhedsmæssige konsekvenser af ulovlig handel med vilde dyr og planter?
7. Hvordan kan EU's samarbejdsinstrumenter bedre være med til at styrke udviklingslandenes kapacitet til at beskytte vilde dyr og planter og mod ulovlig handel?
8. Hvilke foranstaltninger kan træffes for at forbedre data om forbrydelser mod vilde dyr og planter i EU, således at politikudformningen kan målrettes mere effektivt?
9. Hvilke foranstaltninger kan træffes for at miljømyndighederne, politiet, toldvæsenet og anklagemyndighederne i medlemsstaterne kan styrke håndhævelsen af ulovlig handel med vilde dyr og planter, og for at styrke samarbejdet mellem disse myndigheder? Hvordan kan der skabes mere bevidsthed hos den dømmende magt?
10. Hvordan kan eksisterende værktøjer mod organiseret kriminalitet på EU-plan og på nationalt plan udnyttes bedre til at bekæmpe ulovlig handel med vilde dyr og planter? Hvilke yderligere foranstaltninger bør overvejes, f.eks. hvad angår sanktioner? Hvordan kan Europol og Eurojust bidrage i den forbindelse?